

tömegeket kapunk, másrészt az országnak a nyomorenyhító terhei csökkennek. A több munkás üzembe állításával több intelligens munkavezető is szükséges, tehát a mi speciális problémánk nemcsak közvetlenül, de közvetve is nyer vele.

Az Americana kezdettől fogva féltő gonddal nézte állástalanul vergődő fiait. Aki kívülről nézi ezt a kérdést, esetleg csak annyit lát, hogy néhány ifjú kenyérért kiabál, és döngeti a kapukat. A lelkek mélyére nézve súlyos válságokat láthatunk, az ifjú lélek kétségbe esését, az önbizalom megrendülését, a kísértések előre törését. Ezeket a negatív, sőt destruktív lelki energiákat igyekszik az Americana pozitív, sőt konstruktív munkakészséggé (gróf Klebelsberg osztályozása szerint) varázsolni a hazaszeretet és testvéri szeretet jegyében. Ezt a magasztos célt szolgálja a probléma egy részének megvilágításával ez a szerény füzet is, és célját elérte, ha néhány ifjúban sikerült azt a meggyőződést kelteni, hogy a kereskedelem jobb megélhetést biztosít, mint a díjnoki állás.

Ezúton mondok nagy hálával köszönetet Dr. Somogyi József professzor úrnak, a Schola Americana Szegediensis Rectorának sok szíves támogatásáért, a Szegedi Új Nemzedéknek, különösen Iván Mihály főszerkesztő úrnak, hogy előzékeny áldozatkészségével ezen füzet kinyomtatását nagy mértékben elősegítette, valamint Dr. Tarpay Emil, Deák Sándor és Dubecz József americanás testvéreinknek buzgó segítségükért.

Szeged, 1937. november hó

Dr. Halmos Károly

Dr. Halmos Károly (szerk.): Schola Americana Szegediensis sajtóankétja a diplomás ifjúság önállósításáról. (A Schola Americana Szegediensis kiadványai 1. sz.) Szeged, Schola Americana Szegediensis, 1937. 3–4. oldal

443. Az Americana álláspontja a diplomás ifjúság önállósításáról 2.

Lélektani gondolatok a gazdasági pályaválasztáshoz

Ma már felesleges azt fejtegetni, hogy a tisztviselői pályák túlszűfoltak, újabb elhelyezkedés ott alig lehetséges, az újabb nemzedéknek tehát inkább az önálló, gazdasági pályákon kell keresnie boldogulását. Éppígy vitán felül áll, hogy nemzeti érdekből is nagyobb számarányban kellene szerepelnie a keresztény magyar ifjúságnak a jövedelmezőbb gazdasági élet terén.

Ezeket ma már mindenki elismeri, sőt hirdeti, de gyakorlati következményeit csaknem mindenki másra bízva, míg saját maga mégiscsak irtózik attól, hogy a hagyományos tekintélynek örvendő tisztviselőpályát valamilyen, kevésbé tekintélyes gazdasági pályával cserélje fel. Ezért minden elterelő kísérlet és zárt szám bevezetése ellenére tódul ma is az ifjúság olyan pályák felé, ahol az állástalan diplomásoknak máris hosszú évekre elegendő tartaléka várakozik elhelyezkedési lehetőségre. Pedig a tisztviselői pályákon a munkanélküliség krónikus tünet, tartóssá, szinte megszüntethetlenné vált állapot, míg a gazdasági pályákon, ha elő

is fordul munkanélküliség, ez mindig csak akut baj, amit rövidesen mégiscsak bekövetkező gazdasági fellendülés maradék nélkül megszüntethet. A gazdasági élet mindig sokkal rugalmasabb, mint a bürokrácia keretei.

Ma már mind erélyesebben követelünk a keresztény magyar ifjúságnak a számarányához méltó helyet a gazdasági pályákon, ámde nem utasítjuk-e vissza ugyanezt ama ténnyel, hogy ez az ifjúság húzódozik a gazdasági pályáktól? Követelünk megfelelő részesedést az nemzeti jövedelemből, de vajon az akták iktatásán, blanketták kitöltésén, avagy a tantermek levegőjén keresztül vissz-e a legbiztosabb út a nagyobb jövedelemhez? Követeljük a bennünket megillető vezetőszerpet. Ámde akkor miért kíván ifjúságunk nagy része inkább mások védőszárnyai alatt nyomorogni, mint önálló kockázatot vállalva, vezetőszerpéhez jutni? Vajon nem fenyeget-e az a veszély, hogy ha egyszer megnyílnak a sokat döngtetett kapuk, nem akad majd elég arravaló egyénünk, aki betöltse a helyeket gazdasági életünk súlyos megrázkódtatása nélkül?

Ifjúságunk méltó elhelyezkedése érdekében tehát elsősorban bizonyos lélektani gátlások leküzdésére, előítéletek kiküszöbölésére, a közvélemény megváltoztatására van szükségünk. Bele kell vernünk a köztudatba, hogy egy ipari vagy kereskedelmi vállalat önálló kiépítése van olyan intelligens, nívós munka, mint pl. akták iktatása vagy idézési blanketták kitöltése. Nagyobb társadalmi megbecsülésben kell részesítenünk a gazdasági, ipari és kereskedelmi munkát. Itt azonban elsősorban e társadalmi rétegek vezetőire hárul a feladat, hogy ne tűrjenek semmit a maguk körében, ami a maguk társadalmi osztályának tekintélyét csorbítaná. Tagadhatatlan ugyan, hogy könnyebben lehet a bürokráciában egy íróasztal mellett trónolva a felek százain és ezrein uralkodni, míg a gazdasági életben bizony inkább másokat kell kiszolgálni. És ifjúságunk nagyrésze inkább ágyik így uralkodni havi 80 P-ért, mint hogy másokat szolgáljon 800-ért. Ámde ilyen urhatnámság mellett a keresztény magyar társadalom könnyen mások rabszolgája lesz, és talán nem is egészen saját hibáján kívül.

Mindamellettté tévedés volna most már azt követelnünk, hogy válogatás nélkül mindenki menjen gazdasági pályára. Hiszen ide sem való mindenki, főleg nem mindenki bármilyen gazdasági pályára. És az oda nem való próbálkozása e téren is könnyen kudarccal végződhet. Ezért kívánatos volna az egyes gazdasági pályák lélektani előfeltételének tanulmányozása, a konjunktúrákutatók kifejlesztése, és nagyobb számú pályaválasztási tanácsadó állomás létesítése. Így közelíthetnők meg azt az ideális állapotot, hogy mindenki a neki való helyre kerüljön. Az oda nem való természetesen csak ártanak maguknak és a közjónak is. De, amint hiba volna, ha tekintet nélkül arravalóságra, mindenkit gazdasági pályák felé terelnénk, éppúgy hibáztatnunk kell, ha olyanok is a bürokrácia terén keresik megélhetésüket, akiknek tehetségük és módjuk is volna a gazdasági önállósuláshoz. Nem elég azonban ifjúságunkat a gazdasági pályákra biztatni, hanem

alkalmat kell adnunk arra, hogy az ott reá váró munkához minél megfelelőbb előképzettséget szerezhessen. E célból lényegesen fejlesztenünk kellene gyakorlati irányú szakiskoláinknak nemcsak számát, hanem – sőt elsősorban – szervezetét is. Legyenek ezek valóban gyakorlati szelleműek, gyakorlati előadásokkal, tanítanak ott olyanok is, akik nem csupán könyvből ismerik a gazdasági életet. Az elméleti tanítást minél szorosabban össze kellene kötni gyakorlati megbeszélésekkel, gyakorlati képzéssel. Nagyon értékes volna egyes konkrét példák, sikeres vállalkozások, kezdeményezések tanulságos ismertetése, a hirdetés lélektanának, a reklám technikájának tanítása.

Minél képzettebb gazdasági vezetőréteg kitermelése céljából pedig kívánatos volna, ha a gazdasági élet minden jelentékenyebb ágából kapnának ösztöndíjat külföldi tanulmányutakra az arra érdemes ifjak. Ilyen ösztöndíjakat természetesen nemcsak az állam, hanem az egyes gazdasági testületek is adományozhatnának. Ne várjunk mindent az államtól, mert hiszen itt elsősorban nem is állami, hanem társadalmi feladatokról van szó.

Mindehhez pedig szükséges, hogy társadalmunkat e problémákkal állandóan foglalkoztassuk. Éppen ezért érezte a szegedi Schola Americana vezetősége is kötelességének, hogy e kérdésben sajtóankét formájában napirenden tartsa, és nagy hálaára köteleztek le bennünket Halmos Károly dr. főmérnök, a Danubiana corporatio priorja, aki nagy buzgósággal és szakértelemmel volt szíves elvállalni a sajtóankét megrendezését, valamint azok a szakemberek, akik értékes cikkeikben nagy gyakorlati tudásukat bocsátják rendelkezésünkre. Eredményes azonban igazán csak akkor lesz sajtóankétünk, ha ez minél több gyakorlati szakember spontán hozzászólása és vitacikke útján mind nagyobb körben kiszélesedik. Várjuk nemcsak a helyeslést, de a tanulságos ellenvetéseket is.

Somogyi József főiskolai tanár, a Szegedi Schola Americana rektora

Dr. Halmos Károly (szerk.): Schola Americana Szegediensis sajtóankétja a diplomás ifjúság önállósításáról. (A Schola Americana Szegediensis kiadványai 1. sz.) Szeged, Schola Americana Szegediensis, 1937. 5–7. oldal

444. Az Americana álláspontja a diplomás ifjúság önállósításáról 3. Szeged és a fiatalság jövője

Szeged a világháború után elérte régi vágyát: egyetemi város lett belőle. Az ország második városa ezzel igen sokat nyert. A fejlemények tökéletesen igazolták azokat, akik évtizedeken át harcoltak a szegedi egyetemért. A városfejlesztés azonban továbbra is első problémánk maradt. Megállás nincs. Mert Budapesten kívül igazi nagyváros ebben az országban nincs. A milliós Budapest után következik Szeged és Debrecen százezer lelket meghaladó lakossággal. A voltaképeni városi lakosság azonban Szegeden is, Debrecenben is alig 40.000 főnyi. Nagyvárosról tehát nem beszélhetünk.